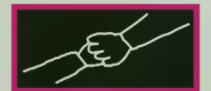


10-års overblik:

Pædagoger og pædagogfaglige ledere på det kommunale område

2010-2020

B U P L



Denne rapport viser udviklingen i antallet af pædagoger og pædagogfaglige ledere opdelt på 0-5 årsområdet, 6-18 årsområdet samt specialiserede områder for de seneste 10 år. Udviklingen er for kommunale institutioner på BUPL's hovedoverenskomst og lederoverenskomst. Pædagoger ansat i private og selvejende institutioner indgår derfor ikke i rapporten.

Antallet af pædagoger og andet personale er – hvor andet ikke angivet – i hele rapporten opgjort som fuldtidsbeskæftigede. Det vil sige, at to pædagoger, der hver arbejder 18,5 timer om ugen (halv tid), indgår som én fuldtidsbeskæftiget pædagog. Ledelsesspændet på s. 4 og 6 er derimod opgjort i forhold til det faktiske antal pædagogiske medarbejdere pr. leder.

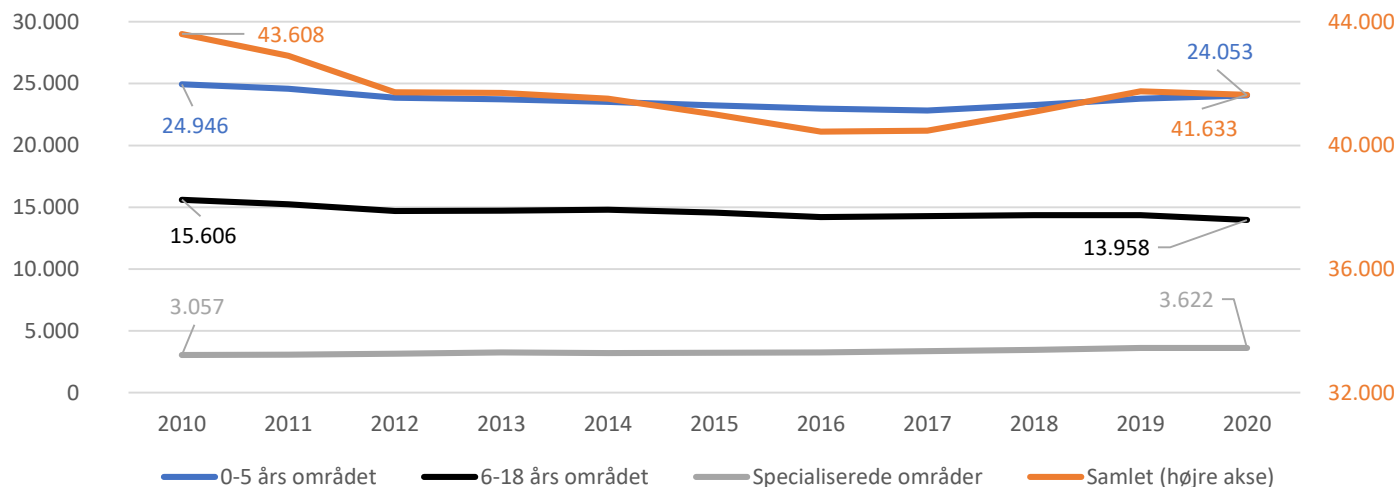
Det er overenskomsten (som den er oplyst i Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL)), der bestemmer, om en person kategoriseres som pædagogfaglig leder eller pædagog. F.eks. vil en souschef/afdelingsleder i denne rapport blive kategoriseret som pædagog, da souschefer arbejder på overenskomsten for pædagoger.

Opdelingen på 0-5 års området, 6-18 års området og de specialiserede områder er foretaget ud fra kontonumre i KRL. Hvilke kontonumre, der anvendes for hvilke områder, fremgår på side 9.

Tallene i rapporten er et nedslag i januar for alle år og tager derfor ikke højde for sæsonudsving. Disse skønnes dog at være uden større betydning for det generelle overblik.

Pædagogernes tre hovedområder	3
Pædagoger på 0-5 årsområdet	4
Pædagogfaglige ledere på 0-5 årsområdet	5
Pædagoger på 6-18 årsområdet	6
Pædagogfaglige ledere på 6-18 årsområdet	7
Pædagoger på de specialiserede områder	8
Data og områdeinddeling	9

Figur 1: Pædagoger fordelt på de tre hovedområder



BUPL's pædagoger på hovedoverenskomsten arbejder primært på tre områder: 0-5 års området (ca. 58 pct.), 6-18 års området (ca. 33 pct.), og de specialiserede områder (ca. 9 pct.).

Antal pædagoger og kønsfordelingen på områderne fremgår af tabel 1. Udviklingen på de tre områder fremgår af figur 1, hvor der over de sidste 10 år har været et fald i pædagoger på 0-5 års området og 6-18 års området, men en stigning på de specialiserede områder.

Områdeinddelingen laves på baggrund af konteringen i KRL, dvs. hvis en pædagog er konteret på *Klubber og fritidstilbud* vil denne pædagog arbejde på 6-18 års området, jf. tabel 1. Det er kommunerne, der konterer pædagogerne på baggrund af vejledningen fra Social- og Indenrigsministeriet (Den autoriserede kontoplan, <https://budregn.sim.dk/media/37455/kap-3.pdf>).

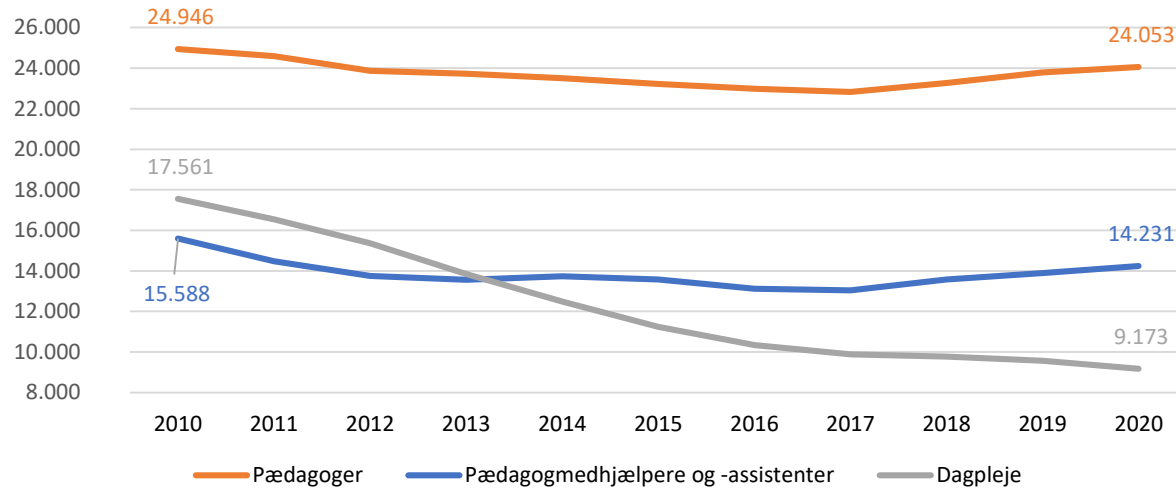
Områdeinddelingen på baggrund af konteringen er lavet af analyseenheden i BUPL.

Tabel 1: Køn og antal

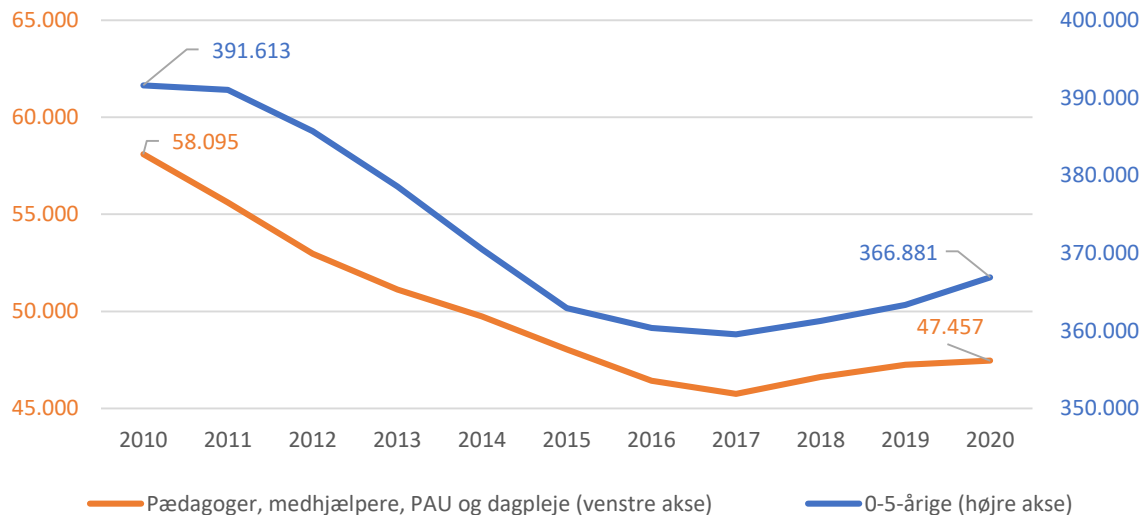
Område	Funktion	Fuldtid	Mænd	Kvinder	Mandeandel
0-5 årsområdet	Daginstitutioner	24.053	1.952	22.101	8%
6-18 årsområdet	Skolefritidsordninger og fritidshjem	8.882	3.018	5.864	34%
	Klubber, fritidstilbud og ungdomsskole	2.181	1.222	959	56%
	Folkeskoler	2.895	821	2.074	28%
	I alt 6-18 årsområdet	13.958	5.061	8.897	36%
Specialiserede områder	Specialskoler og interne skoler	2.412	694	1.718	29%
	Særlige dagtilbud og klubber	966	150	816	16%
	Andet	245	-	-	-
I alt specialiserede områder	3.622	844	2.534	25%	
I alt		41.633	7.857	33.531	19%

Note: Andet er udeladt af summen og andelen

Figur 2: Personale på 0-5-årsområdet



Figur 3: Samlet personale på 0-5-årsområdet (venstre akse) og antal 0-5-årige i Danmark (højre akse)



Figur 2: Siden 2010 er antallet af pædagoger på 0-5 års området faldet med 893 stillinger, hvilket svarer til 3,6 pct. Samtidig er antallet af pædagogmedhjælpere og -assistenter faldet med 1.358 stillinger og antallet af dagplejere er faldet med 8.388 stillinger.

Figur 3: Siden 2010 er det samlede antal personale på dagtilbudsområdet faldet fra 58.095 til 47.457, hvilket svarer til 18,3 pct. Det er værd at bemærke, at det store fald primært skyldes dagplejen, som det fremgår af figur 1. Samtidig er antallet af 0-5-årige i Danmark faldet fra 391.613 til 366.881, hvilket svarer til 6,3 pct. Siden 2017 har antallet af 0-5-årige i Danmark været stigende, hvilket forventes at fortsætte ifølge Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning (Statistikbanken, FRDK119)

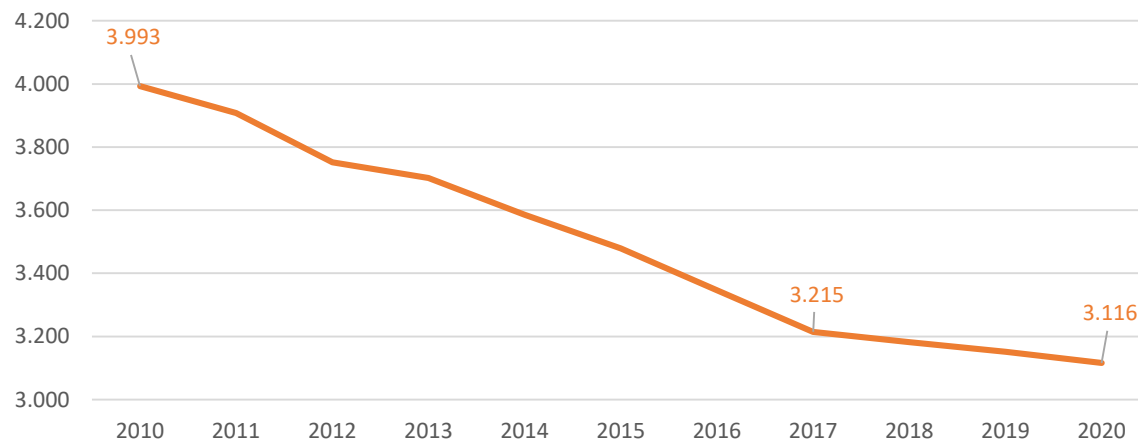
Tabel 2: Sammenholdes 2010 med 2020 er pædagogandelen steget en anelse fra 61,5 pct. i 2010 til 62,8 pct. i 2020. Pædagogandelen er her opgjort uden praktikanter og adskiller sig derfor fra opgørelsen fra Danmarks Statistik.

Tabel 2: Personale på 0-5-årsområdet (detaljeret)

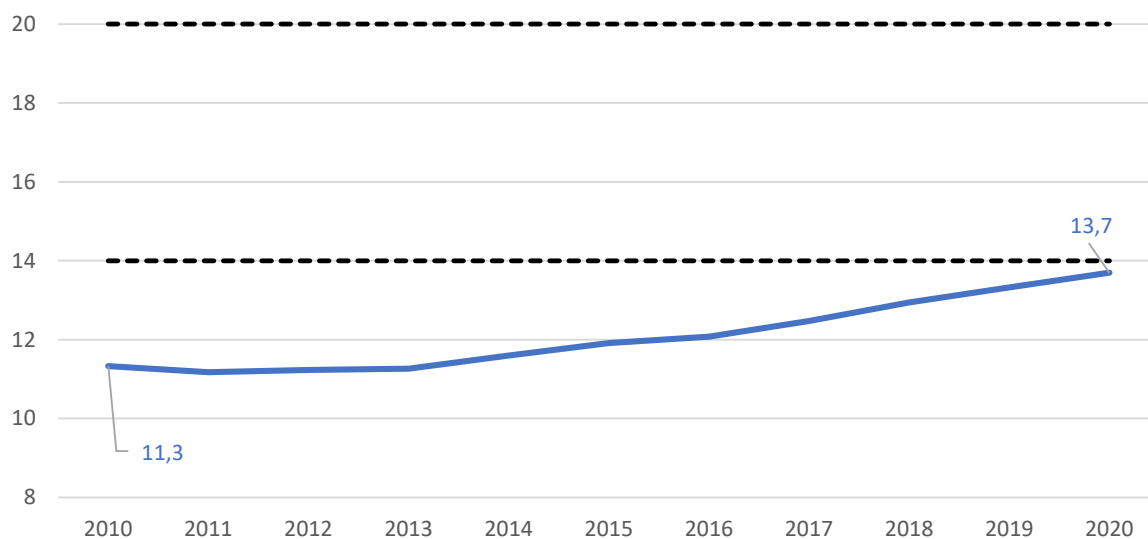
	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Pædagoger	24.946	23.865	23.511	22.984	23.269	24.053
Pædagogmedhjælpere og -assistenter	15.588	13.744	13.730	13.115	13.576	14.231
Pædagogandel	61,5%	63,5%	63,1%	63,7%	63,2%	62,8%
Dagpleje	17.561	15.364	12.494	10.333	9.777	9.173
0-5-årige	391.613	385.709	370.524	360.364	361.276	366.881

Kilde: Statistikbanken (FOLK1A) og KRL

Figur 4: Pædagogfaglige ledere på 0-5-årsområdet



Figur 5: Medarbejdere pr. pædagogfaglig leder



Figur 4: Antallet af pædagogfaglige ledere ansat efter lederoverenskomsten er faldet med 878 stillinger de sidste 10 år, hvilket svarer til 22,0 pct. Faldet er aftaget lidt efter 2017, hvor der var 3.215 fuldtidsbeskæftigede pædagogfaglige ledere.

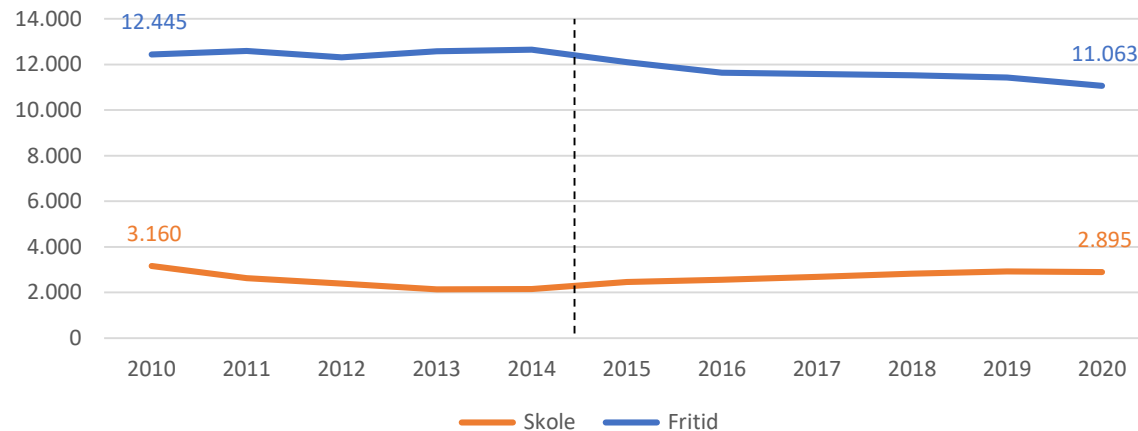
Figur 5: Der er i 2020 gennemsnitligt 13,7 medarbejdere for hver pædagogfaglig leder. Antallet af medarbejdere pr. pædagogfaglig leder har været stigende siden 2012, hvilket hovedsageligt skyldes færre ledere jf. figur 3. KORA anbefaler i deres rapport fra 2015 et ledelsesspænd på 14-20 pædagogiske medarbejdere pr. pædagogfaglig leder (https://bupl.dk/wp-content/uploads/2017/12/filer-rapport_ledelsessaend_kora2015-2691.pdf). Bemærk, at en forbedring af normeringerne alt andet lige vil føre til et større ledelsesspænd.

Daginstitutionsenheder: Daginstitutioner er ofte opdelt i klynger, hvor der kan være en områdeleder, der dækker flere enheder. Om disse enheder både har en områdeleder og en daglig leder varierer. I 2019 var der ifølge Danmarks Statistik 2.791 kommunale enheder på landsplan (Statistikbanken, BOERN4), men det er ikke muligt at sige, hvordan de pædagogfaglige ledere fordeler sig på områdeledere og daglige ledere. Daglige ledere kan også være ansat på pædagogoverenskomsten som afdelingsledere. Disse indgår ikke i figur 3.

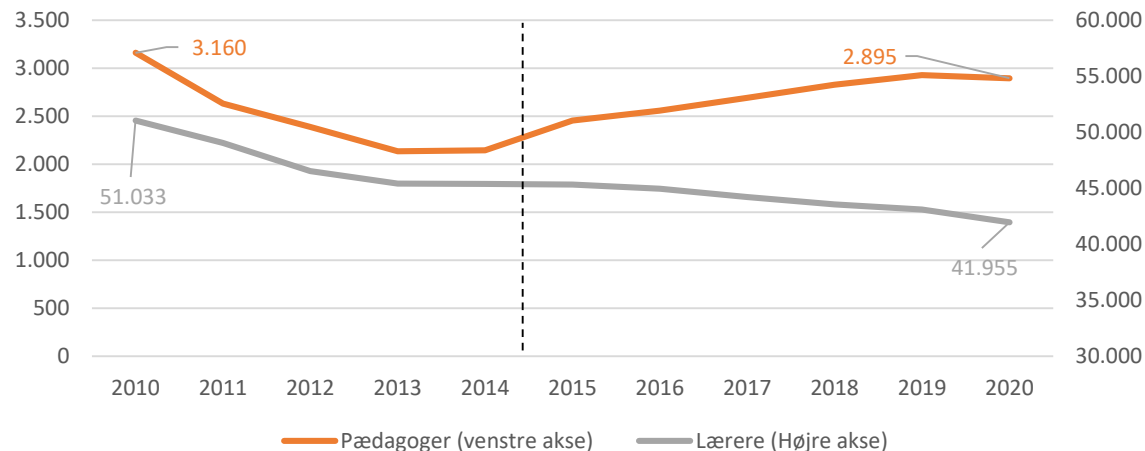
Tabel 3: Pædagogfaglige ledere på 0-5 års området (detaljeret)

	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Pædagogfaglige ledere	3.993	3.751	3.585	3.346	3.182	3.116
Pædagogiske personaler pr. leder	11,3	11,2	11,6	12,1	12,9	13,7

Figur 6: Pædagoger fordelt på 6-18-årsområdet



Figur 7: Pædagoger (venstre akse) og lærere (højre akse) på skoleområdet



Note: De stiplede linjer angiver tidspunktet for folkeskolereformen

Figur 6: De sidste 10 år er antallet af pædagoger på fritidsområdet faldet med 1.382 stillinger, hvilket svarer til et fald på 11,1 pct. Samtidig er antallet af pædagoger på skoleområdet faldet med 266 stillinger, hvilket svarer til et fald på 8,4 pct. Generelt arbejder størstedelen af pædagogerne på fritidsområdet. Tallene er behæftet med usikkerhed, da pædagoger ofte arbejder i både SFO og skolen, men typisk kun formelt er ansat på det ene område.

Figur 7: På skoleområdet er der de sidste 10 år kommet 266 færre pædagoger. Samtidig er der kommet 9.078 færre lærere. Udviklingen kan deles op i to tendenser: Før og efter folkeskolereformen. Før folkeskolereformen har der været et faldende antal lærere og pædagoger på skoleområdet. Efter folkeskolereformen har antallet af lærere ligget forholdsvis stabilt, mens antallet af pædagoger på skoleområdet er steget.

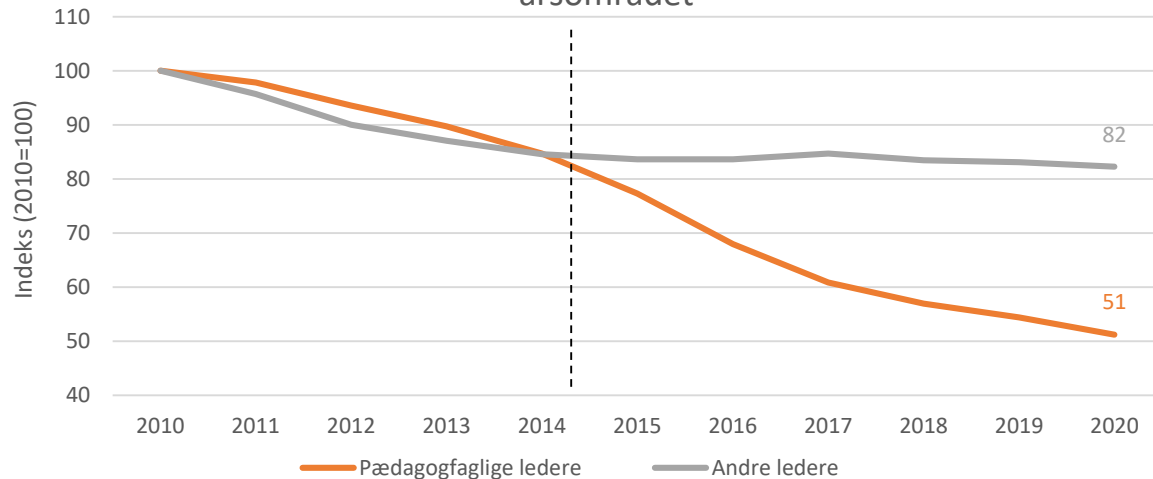
Tabel 4: Fra 2010-2020 er antallet af elever i folkeskolen faldet med 8,8 pct., antallet af lærere faldet med 17,8 pct. Antallet af pædagoger på skole- og fritidsområdet er faldet med 10,6 pct. og antallet af pædagogmedhjælpere og -assistenter er faldet med 26,8 pct.

Tabel 4: Personale og elevtal på 6-18-årsområdet

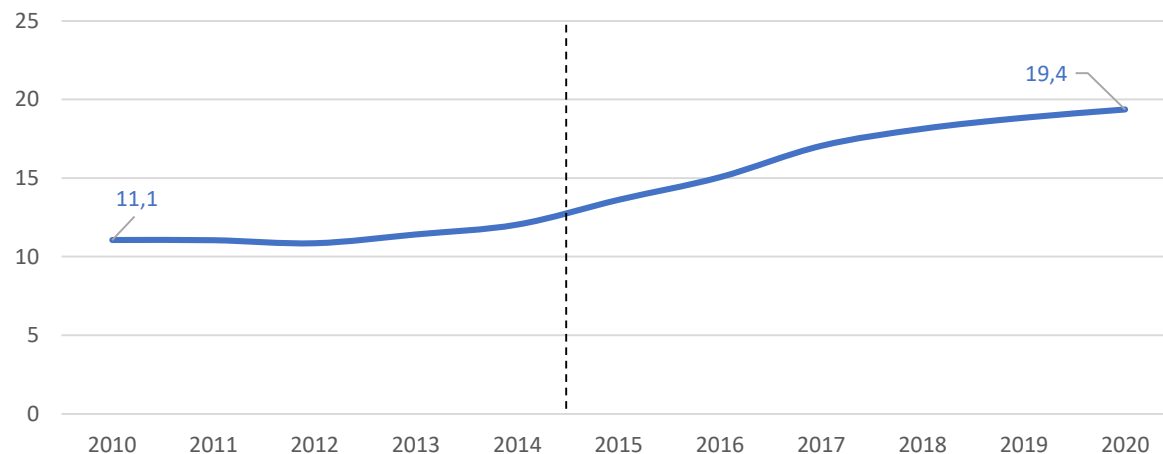
	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Elevtal (folkeskolen)	577.620	567.496	557.494	550.806	542.166	526.687
Lærere	51.033	46.534	45.383	44.957	43.562	41.955
Pædagoger (fritid)	12.445	12.310	12.645	11.646	11.529	11.063
Pædagoger (folkeskole)	3.160	2.389	2.145	2.557	2.826	2.895
Pædagogmedhjælpere og -assistenter	4.421	3.697	3.810	3.444	3.440	3.237

Kilde: Statistikbanken (UDDAKT20) og KRL

Figur 8: Pædagogfaglige ledere og andre ledere på 6-18-årsområdet



Figur 9: Medarbejdere pr. pædagogfaglig leder



Note: De stiplede linjer angiver tidspunktet for folkeskolereformen

Figur 8: De sidste 10 år er antallet af pædagogfaglige ledere på 6-18 års området faldet med 1.016 stillinger, hvilket svarer til 49,1 pct. Til sammenligning er antallet af andre ledere på området faldet med 706 stillinger, hvilket svarer til 17,6 pct. Det er særligt efter folkeskolereformen, der er kommet færre pædagogfaglige ledere, mens antallet af andre ledere har ligget forholdsvist stabilt siden reformen.

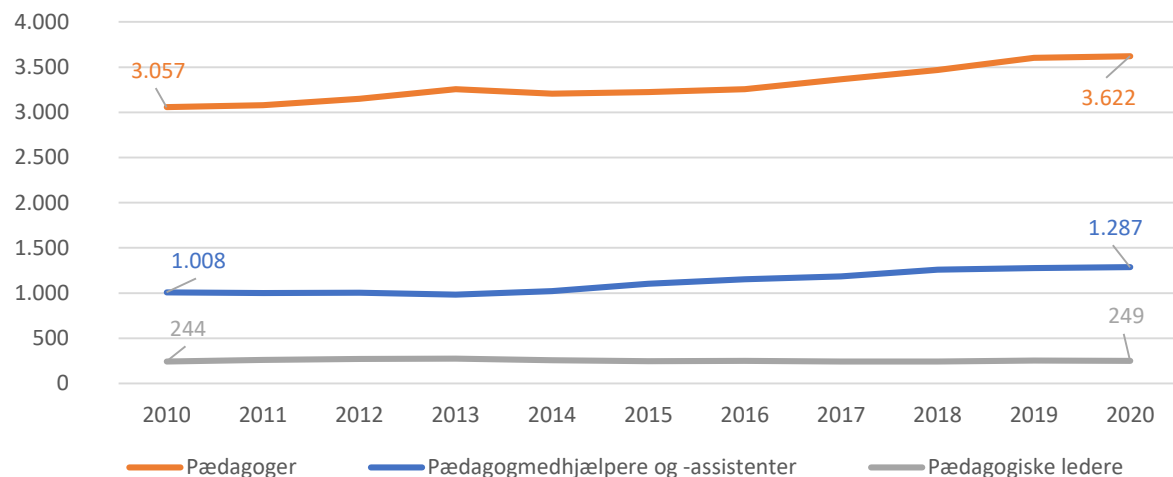
Figur 9: Antallet af medarbejdere pr. pædagogfaglig leder er særligt steget efter folkeskolereformen. Før reformen i 2014 var der i gennemsnit 12 medarbejdere pr. pædagogfaglig leder, hvor der nu er 19,4 medarbejdere pr. pædagogfaglig leder. Der findes ikke noget anbefalet niveau for, hvor mange medarbejdere en pædagogfaglig leder bør have under sig på skole- og fritidsområdet.

Fritidsinstitutioner: I 2019 var der ifølge Danmarks Statistik 1.702 kommunale SFO'er, fritidshjem og klubber på landsplan, mens der var 1.035 pædagogfaglige ledere på fritidsområdet (Statistikbanken, BOERN4). En væsentlig del af fritidsinstitutionerne har altså ifølge disse tal ikke en daglig pædagogfaglig leder ansat efter lederoverenskomsten. Dog kan der være en afdelingsleder ansat efter pædagogoverenskomsten, hvilket ikke indgår i tabel 5.

Tabel 5: Pædagogfaglige ledere og andre ledere (detaljeret)

	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Pædagogiske ledere	2.071	1.947	1.761	1.406	1.174	1.055
Skole	229	122	78	84	93	82
Fritid	1.842	1.825	1.683	1.323	1.081	974
Andre ledere	4.001	3.666	3.423	3.353	3.335	3.295

Figur 10: Personale på de specialiserede områder



Figur 10: Antallet af personale, der arbejder på de specialiserede områder, er steget de sidste 10 år. For pædagogerne er der kommet 566 flere stillinger, hvilket svarer til en stigning på 18,5 pct. For pædagogmedhjælperne og -assistenterne er der kommet 279 flere stillinger, hvilket svarer til en stigning på 27,7 pct.

Tabel 6: Cirka 2/3 af pædagogerne på de specialiserede områder arbejder på specialskoler. De seneste par år er antallet af elever i specialskoler steget, og det er hovedsageligt elever med et behov for mere end 20 timers specialundervisning. I specialklasserne i folkeskolen er der kommet færre elever, men tendensen er den samme som i specialskolerne – flere børn med stort behov for specialundervisning, og færre med et mindre behov.

Tabel 6: Pædagoger og elever på specialskoler og -klasser

	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Pædagoger på specialskoler	1.947	2.032	2.129	2.187	2.294	2.412
Elever i specialskoler		9.202	8.834	9.135	9.510	
Specialundervisning i 9-20 timer		1.806	464	373	424	
Specialundervisning i 20+ timer		7.396	8.370	8.762	9.086	
Elever i specialklasser		18.013	16.027	15.024	16.384	
Specialundervisning i 9-20 timer		5.055	412	137	277	
Specialundervisning i 20+ timer		12.958	15.615	14.887	16.106	

Kilde: Statistikbanken (SPECIAL1) og KRL

Note: Pædagoger på specialskoler dækker kun kontonummeret for kommunale specialskoler og interne skoler

Inklusion: I 2012 blev der indgået en aftale, om at øge inklusionen, så en større del af eleverne med særlige behov bliver inkluderet i den almene undervisning (<https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/inklusion/bag-om-inklusion>). Dette har ikke resulteret i et fald i antallet af pædagoger, der arbejder på de specialiserede områder. Dog har der været en generel stigning i antallet af elever, der har brug for mange timers specialundervisning.

Metode

Medmindre andet er angivet, stammer alt data fra www.krl.dk (SIRKA). Data er trukket som antal fuldtidsbeskæftigede (overenskomstansatte og tjenestemænd, månedslønnede), på nær når ledelsesspændet opgøres. Ved ledelsesspænd i figur 4 og 8 er data trukket på antal personer (overenskomstansatte og tjenestemænd, time- og månedslønnede) for at gøre ledelsesspændet sammenligneligt med KORA's rapport om ledelsesspænd (https://bupl.dk/wp-content/uploads/2017/12/filer-rapport_ledelsessaend_kora2015-2691.pdf). Data fra KRL dækker ikke selvejende og private institutioner og viser derfor ikke et komplet billede af området.

0-5 års området	6-18 års området	De specialiserede områder
K52510 Fælles formål	K32201 Folkeskoler	K32204 Pædagogisk psykologisk rådgivning mv.
K52513 Tværgående institutioner	K32205 Skolefritidsordninger	K32208 Kommunale spec.skoler og interne skoler
K52514 Daginstitutioner	K33876 Ungdomsskolevirksomhed	K32216 Specialpæd. bistand børn i førskolealder
	K52515 Fritidshjem	K33046 Ungdomsudd. for unge med særlige behov
	K52516 Klubber og andre socialpæd.fritidstilbud	K52519 Tilskud privatinst., puljeordninger mv.
		K525821 Forebyggende foranst. for børn og unge
		K52525 Særlige dagtilbud og særlige klubber

Følgende overenskomster indgår: 076 Pæd. pers., daginst./klub/skolefr., 277 Pædagogisk uddannede ledere, 082 Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter, 056 Lærere m.fl. i folkesk. og spec.underv., 273 Ledere m.fl., undervisningsområdet, 149 Dagplejere